

ЛІТЕРАТУРА

1. Бунге М. Интуиция и наука / пер. с англ. Е.И. Пальского ; ред. и послесл. В.Г. Виноградова. М., 1967. С. 116-121.
2. Морозов И. М. Интуиция // Всемирная энциклопедия: Философия / главн. науч. ред. и сот. А.А. Грицанов. М. ; Минск, 2001. С. 425.

Литвиненко Анастасія,
студентка 1 курсу II ступеня вищої освіти
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **І.О Черезова,**
к.психол.н., доцент (БДПУ)

ДАВНІ УЯВЛЕННЯ ПРО КОНФЛІКТНІСТЬ БУТТЯ

Історія розвитку людства з найдавніших часів до наших днів засвідчує, що конфлікти завжди були і будуть. У стародавні часи ідеї про природу конфліктів висловлювали китайські мислителі. Особливе місце серед них належить Конфуцію (551-479 р.р. до н.е.). Він розвиває різноманітні погляди на проблему конфлікту в багатьох моральних заповідях: „не роби іншим того, чого не бажаєш собі» та ін.

Над природою конфліктів замислювалися давньогрецькі філософи. Анаксимандр (бл. 610-547 р.р. до н.е.) стверджував, що речі виникають із постійного руху «апейрону» — єдиного матеріального начала, що призводить до виокремлення з нього протилежностей, а це означає, що воно конфліктне.

Античний філософ Геракліт (бл. 530-470 р.р. до н.е.) намагався пов'язати свої міркування про війни і соціальні конфлікти з загальною системою поглядів на природу Всесвіту. Він вважав, що у світі все народжується через ворожнечу і розбрат, що єдиний закон, який панує в Космосі, – це війна. Це перша спроба дати позитивне трактування боротьби у процесі суспільного розвитку через проблемність і конфліктність.

Але не тільки війна як соціальний конфлікт потрапляє в поле зору античних мислителів. Цікаві конфліктологічні ідеї, пов'язані з державним устроєм, можна знайти у Арістотеля (384-322 р.р. до н.е.), який стверджував, держава є інструментом примирення людей, а людина поза державою агресивна і небезпечна.

Не менш цікавими є соціально-етичні і правові ідеї Демокріта (біля 460 р.р. до н.е.-дата смерті не відома), який зазначав, що «...закони не забороняли б кожному жити за своїм смаком, якщо б кожний не шкодив іншому, адже заздрість сприяє початку ворожнечі».

У середні віки найважливішою особливістю конфліктологічних ідей була їх релігійна спрямованість. Фома Аквінський (1225-1274 р.р.) висунув думку про царство філософського пізнання і богослов'я, духовної влади, про людське буття і бога. Суттєвою особливістю поглядів мислителів епохи Відродження на проблему конфлікту є те, що вони сформували філософію величчя людського розуму і його ролі у пізнанні навколишнього світу. Аналізуючи погляди Міколи Коперника (1473-1547 р.р.), Джордано Бруно

(1548-1600 р.р.), Нікколо Макіавеллі (1469-1527 р.р.), важливо звернути увагу на те, що деякі з них підпадали під репресії церкви і знаходилися у стані гострого конфлікту з нею. Разом з тим, вони вірили в силу людини, її розум і гармонію, здатність переборювати соціальні конфлікти.

У Нові часи та епоху Просвіти були створені передумови для системного підходу в пізнанні явищ навколишнього світу, у тому числі й у вивченні конфліктів. Найбільш характерні погляди на конфлікт містяться в працях Ф. Бекона (1561-1626 р.р.), Т. Гоббса (1588-1679 р.р.), Ж.-Ж. Руссо (1712-1778 р.р.), А. Сміта (1723-1790 р.р.).

У першій половині XIX ст. особливо цінними є погляди представників класичної німецької філософії І. Канта (1724-1804 р.р.), Г. Гегеля (1770-1831 р.р.), Л. Фейєрбаха (1804-1872 р.р.). Вони акцентували увагу на найбільш гострій проблемі того часу – проблемі війни і миру.

Польсько-австрійський юрист Людвіг Гумплович (1838-1909 р.р.) у книзі «Расова боротьба» висунув своє бачення соціальних конфліктів. Він розглядав суспільство як сукупність груп людей, що борються за виживання і панування. Основні положення його теорії такі: конфлікти є суть історичного процесу; вони вічні, змінюються лише їх форми; конфлікти сприяють єдності суспільства; диференціація суспільства на панівних і підлеглих є вічним явищем.

Виходячи з його теорії, соціальне життя — це групова взаємодія, а конфлікти слід шукати не тільки в природі людини, а й у соціальних феноменах різних за типом культур.

Таким чином, стислий аналіз давніх уявлень про конфліктність буття свідчить про те, що проблема конфлікту завжди привертала увагу мислителів, учених, державних діячів. Конфліктність пов'язувалася із проблемністю, а її джерело слід шукати у суспільних, політичних, релігійних, психологічних та інших особливостях буття.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: навчальний посібник / Т.В. Дуткевич. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 456 с.
2. Ложкін Г.В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: навчальний посібник / Г.В. Ложкін, Н.І. Пов'якель. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 416 с.

Аліна Нестеренко,

студентка 1 курсу

гуманітарно-економічного факультету

Наук. керівник: **В. В. Чумак**, к. психол. наук, доцент (БДПУ)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРИВОЖНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Актуальність проблеми. На даний час збільшилася кількість студентів з тривожними станами, які відрізняються підвищеним занепокоєнням, емоційною нестійкістю. Тривожність – розповсюджений психологічний феномен нашого часу. Виникнення і закріплення